

громад, які відповідно до Конституції Чеської Республіки (ст. 100) є складовими частинами країв.

Вивчення досвіду Чехії дозволить Україні уникнути стандартних політичних ризиків і негативних наслідків, які можуть виникнути в результаті розбалансування форм правління і неврахування загальних тенденцій становлення демократії. Водночас цей досвід (пристосований до українських реалій) сприятиме запозиченню позитивних інституційних змін, механізмів втілення реформаційних процесів та утвердження функціонального громадянського суспільства. Наведені характеристики адміністративної реформи в Чехії можуть бути враховані в Україні за умови, що її проведення буде спиратися на раціональну модель публічної влади, яка має бути закріплена в Конституції нашої держави.

О. В. Чорна,

здобувач кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДО ПИТАННЯ ПРО МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ У МИТНІЙ СФЕРІ

Сучасне законодавство України з питань митного регулювання сформувалося в результаті чергових революційних змін: на зміну Митному кодексу України 2002 року прийшов Митний кодекс 2012 року. Митне регулювання на території Української держави перестало бути виключно державним (національним). Така нормотворча діяльність не має на увазі швидкої правової адаптації митного законодавства до положень міжнародних стандартів у митній сфері. При цьому слід зазначити, що стандарти є демонстрацією змісту конкретній митно-правових інститутів (включаючи їх місцезнаходження у системі митно-правових норм).

Отже, преамбула Основ митних законодавств держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав встановлює, що Основи митних законодавств держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав (далі – Основи) визначають принципи правового, економічного та організаційного регулювання митної справи держав-учасниць Співдружність, за якою зберігається право введення інших норм, що не суперечать даним Основам.

До недавнього часу практична сторона відповідності національного митного законодавства міжнародним угодам України у митній сфері не представляла особливої актуальності, оскільки, міжнародні митні конвенції (угоди), що функціонують в Україні, не стосуються концептуальних основ митного регулювання, до того ж застосовуються, головним чином на альтернативній основі.

З приєднанням до Кіотської конвенції в Україні з'явилися зобов'язання, як на міжнародному, так і на національному рівні митного регулювання.

На підставі ст. 2 гл. II Кіотської конвенції кожна з Договірних Сторін приймає на себе зобов'язання сприяти спрощенню і гармонізації митних процедур та з цією метою дотримуватися, відповідно до положень цієї Конвенції, Стандартних правил, Стандартних правил з перехідним терміном та Рекомендованих правил, що містяться у Додатках до цієї Конвенції. Однак ніщо не перешкоджає Договірній Стороні надавати умови більш сприятливі, ніж ті, що ними передбачені, і кожній з Договірних Сторін рекомендується по можливості ширше надавати такі більш сприятливі умови.

Згідно Стандартному правилу 1.2 Розділу 1 Загального додатку до Кіотської конвенції, умови і порядок застосування митних правил і процедур цього Додатку, а також Спеціальних додатків визначаються національним законодавством та повинні бути гранично простими.

До національного законодавства, відповідно до пункту «d» ст. 1 розділу I Кіотської конвенції віднесені: законодавчі, нормативно-правові та інші акти компетентного органу Договірної Сторони, що застосовуються на всій території відповідної Договірної Сторони, або чинні договори, щодо яких ця Сторона прийняла зобов'язання.

Таким чином, Кіотська конвенція, що не містить норм прямої дії:

- вказує на дотримання міжнародних стандартів у сфері митного регулювання;
- рекомендує, по можливості, надавати сприятливіші умови здійснення митних операцій і застосування митних процедур в порівнянні з тими, які сформульовані в стандартах та описані в рекомендаціях.

Це витікає з п. 1 ст. 12 і п. 3 ст. 8 Кіотської конвенції, де наголошується, що всі договірні сторони погоджуються на обов'язковість Загального додатку. Будь-яка договірна сторона при приєднанні до Конвенції вказує, які із Спеціальних додатків або їх Розділів вона приймає, якщо приймає взагалі.

Загальний додаток до Кіотської конвенції включає визначення понять, стандартні правила і стандартні правила з перехідним терміном, що стосуються: взаємодії митної служби з учасниками ЗЕД (в цілях розвитку співпраці і впровадження найбільш ефективних методів роботи, що узгоджуються з національним законодавством і міжнародними угодами); місця знаходження митних органів, які здійснюють митні операції, а також діяльності митної служби в місцях пропуску через митний кордон; митного декларування товарів (статусу декларанта, декларації на товари, включаючи її прийом, реєстрацію, перевірку і випуск, документам для митного декларування і декларантам, які користуються пільгами щодо здійснення митних операцій); передачі товарів державі і знищен-

ню товарів; умов і порядку сплати митних платежів, включаючи забезпечення такої сплати; митного контролю; застосування митною службою інформаційних технологій; взаємодії митної служби з третіми особами (особами, які здійснюють діяльність у митній сфері); інформування і консультування митною службою зацікавлених осіб, а також ухваленню попередніх рішень; порядку оскарження рішень, дій (бездіяльності) митної служби.

Також слід звернути увагу й на Рамкові стандарти безпеки і полегшення світової торгівлі розроблені Всесвітньою митною організацією в рамках концепції розвитку митних систем та у цілях: встановлення стандартів, що забезпечують безпеку і полегшення міжнародному ланцюгу постачань товарів; забезпечення комплексного управління міжнародним ланцюгом постачань товарів для всіх видів транспорту; підвищення ролі митних служб і максимального використання їх можливостей щодо забезпечення безпеки і передбаченості міжнародних постачань товарів; зміцнення співпраці між митними адміністраціями у виявленні недобросовісних постачань товарів; зміцнення співпраці між митними адміністраціями (їх структурними підрозділами) і підприємницьким співтовариством; сприяння безперервному руху вантажів. Ці Рамкові стандарти засновані на: угодах між митними адміністраціями різних держав (насамперед прикордонних); партнерських стосунках між митними службами і підприємницьким співтовариством (можливо також на основі окремих угод). Реалізація вищезазначених цілей передбачає виконання наступних умов (основних елементів Рамкових стандартів): гармонізацію вимог відносно попереднього електронного повідомлення (декларування) про вантаж при вхідних, вихідних і транзитних відправках; створення і автоматизацію системи управління ризиками, яка дозволить виявляти потенційно небезпечні вантажі; виконання запитів митних адміністрацій держав, які приймають вантажі митними адміністраціями держав відправлення вантажів щодо проведення митних оглядів вантажів підвищеного ризику, зокрема з використанням неінтрузивної апаратури (наприклад, рентгенообладнання). Розглянуті (у загальних рисах) стандарти безпеки носять переважно не правовий, а техніко-тактичний характер.

Таким чином, Рамкові стандарти у співвідношенні з положеннями Кіотської конвенції є рекомендаціями щодо найбільш ефективної реалізації митними органами своїх функцій у межах діючих митно-правових інститутів. Тому дані міжнародні стандарти не можуть розглядатися як зразки (еталони), що підлягають обліку в митній нормотворчості.

Отже, на цей час Кіотська конвенція – це єдиний міжнародний документ, що вимагає від України відповідності національного митного законодавства міжнародним стандартам у митній сфері.